

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM pro zájmové vzdělávání

Školní družina

Obsah

1. Identifikační údaje	3
2. Charakteristika zařízení	4
3. Konkrétní cíle zájmového vzdělávání ŠD.....	4
4. Délka a časový plán vzdělávání.....	6
5. Formy zájmového vzdělávání ŠD	6
6. Obsah zájmového vzdělávání ŠD	6
7. Podmínky pro zájmové vzdělávání žáků se SVP	9
8. Podmínky přijímání uchazečů a podmínky průběhu a ukončování zájmového vzdělávání ŠD	9
9. Popis materiálních podmínek.....	9
10. Popis personálních podmínek.....	10
11. Popis ekonomických podmínek	10
12. Popis podmínek bezpečnosti práce a ochrany zdraví účastníků zájmového vzdělávání ŠD	10
 Příloha – Vnitřní řád zájmového vzdělávání ŠD.....	Chyba! Záložka není definována.

1. Identifikační údaje

Název školního vzdělávacího programu:

Školní vzdělávací program školského zařízení pro zájmové vzdělávání – ŠD

Název školy:

Mateřská škola a Základní škola Ostopovice,
okres Brno-venkov, příspěvková organizace

Adresa:

Školní 18, 664 49 Ostopovice

Ředitel školy:

Mgr. Petr Juráček

Kontakty:

reditel@zsostopovice.cz

www.zsostopovice.cz

IČO: 71000453

Zřizovatel:

Obec Ostopovice, okres Brno-venkov

Adresa:

U Kaple 5, 664 49 Ostopovice

Kontakty:

evidence@ostopovice.cz

www.ostopovice.cz

IČO: 00282294

547 211 381

Platnost dokumentu:

Platný od: 1. 9. 2014

Upravený projednán pedagogickou radou
a vydán ředitelem školy dne: 28. 8. 2017

Upravený projednán ve školské radě dne: 4. 9. 2018

2. Charakteristika zařízení

Školní družina je součástí ZŠ Ostopovice. Ve dnech školního vyučování je mezistupněm školní výuky a výchovy v rodině. ŠD má svá specifika, kterými se odlišuje od školního vyučování. Má svůj režim, program práce během školního roku a vnitřní řád.

Naši školní družinu navštěvují žáci 1.–5. ročníku, kteří jsou rozděleni do tří oddělení. Jedno oddělení může být naplněno až 30 žáky. Celková kapacita ŠD činí 90 dětí. Kritériem na místo v ŠD při vyšším zájmu, než je její kapacita, je věk dítěte – upřednostníme mladší před staršími. Žákům je družina k dispozici denně ráno od 6:30 do 7:40 a odpoledne od 11:50 do 17:00. Od 15:00 hodin se mohou jednotlivá oddělení spojovat dle počtu dětí. Nejvýše do počtu 30 dětí.

Rodiče jsou upozorněni na nutnost zajištění odpolední svačiny dětem. V době školních prázdnin je provoz přerušen.

Hlavní náplní práce naší školní družiny je vytvoření harmonického a podnětného prostředí, kde budou děti po vyučování nejen odpočívat a hrát si, ale věnovat se i činnostem, které rozvíjejí jejich tělesný a duševní vývoj. Zaměřujeme se především na výtvarnou činnost, jazykovou a literární výchovu a na exkurze do okolí školy a nedaleké přírody.

Družina realizuje výchovně-vzdělávací činnost ve výchově mimo vyučování zejména formou odpočinkových, rekreačních a zájmových činností. Umožňuje také žákům přípravu na vyučování.

Odpočinkové činnosti – jsou zařazovány zejména po obědě a jejich úkolem je odstranit únavu. Jedná se o četbu, poslech prózy či písni, klidové hry a klidné zájmové činnosti.

Rekreační činnosti – jedná se o aktivní odpočinek, rušnější hry a spontánní činnosti – zejména pohyb venku.

Zájmové činnosti – řízená kolektivní nebo individuální činnost, při které se rozvíjí osobnost žáka. Je umožněna seberealizace a rozvoj dovedností žáka.

Příprava na vyučování – nejedná se o povinnou a organizovanou činnost. Tuto činnost tvoří didaktické hry, opakování školních poznatků, jejich rozvíjení v rámci školní družiny. Žáci si individuálně píší i domácí úlohy.

3. Konkrétní cíle zájmového vzdělávání ŠD

- Podporuje všeobecné vzdělání získané během vyučování.
- Rozvíjí sociální dovednosti, trénuje žáky v komunikaci, spolupráci a vzájemném respektu. Žáci dodržují domluvená pravidla chování.
- Podněcuje tvořivé myšlení, logické uvažování a řešení problémů.
- Rozvíjí zájmy a kreativitu.
- Utváří kladný vztah žáků k přírodě a její ochraně.
- Působí v oblasti prevence sociálně patologických jevů.
- Zajišťuje vstřícné a podnětné prostředí, individuální přístup a naslouchání žákům, tak aby se žáci cítili spokojeně.

Vzdělávací cíle a klíčové kompetence spolu souvisí a navazují na očekávané výstupy ZŠ. Klíčové kompetence obnášejí souhrn vědomostí, dovedností, schopností a postojů, které děti získávají v průběhu několikaleté docházky do školní družiny. Prolínají všemi činnostmi zájmového vzdělávání. Jejich osvojení představuje dlouhodobý proces.

Pro posílení cílů výchovného působení je nezbytné rozvíjet především následující kompetence:

- **Kompetence k učení** – žák se učí s chutí. Práci dokončí, klade si otázky, hledá na ně odpovědi. Získané vědomosti dává do souvislostí, uplatňuje je v praktických situacích a dalším učení. Hodnotí své výkony.
- **Kompetence k řešení problémů** – žák si všímá dění okolo. Řeší situace, rozlišuje správná a chybná řešení. Chápe, že vyhýbání se řešení problému nevede k cíli. Započaté činnosti dokončuje. Přizpůsobuje se změnám.
- **Kompetence komunikativní** – žák ovládá řeč, vyjadřuje sdělení, názory, myšlenky, otázky a odpovědi vhodně formulovanými větami. Tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci s vrstevníky i dospělými. Komunikuje kultivovaně. Účinně se zapojuje do diskuzí.
- **Kompetence sociální a personální** – žák samostatně rozhoduje o svých činnostech, uvědomuje si, že za ně odpovídá a nese důsledky. Projevuje ohleduplnost, citlivost, rozpozná nevhodné chování, nespravedlnost, agresivitu, šikanu. Spolupracuje ve skupině, prosazuje se i podřizuje, přijímá kompromis. Respektuje jiné, je tolerantní k odlišnostem mezi lidmi.
- **Kompetence občanské** – žák si uvědomuje svá práva i práva druhých. Vnímá nespravedlnost, agresivitu, šikanu, dovede se jim bránit. Dbá na své osobní zdraví i zdraví druhých. Váží si tradice a kulturního dědictví, chrání je. Seznamuje se s významnými svátky a výročími. Podle svých možností přispívá k ochraně životního prostředí.
- **Kompetence pracovní** – žák plánuje, organizuje, řídí a hodnotí svoje činnosti. Dodržuje stanovené pracovní postupy. Využívá znalosti a zkušenosti získané při vzdělávání. Zúčastňuje se zájmové činnosti ve školní družině.
- **Kompetence k trávení volného času** – žák tráví volný čas. Orientuje se v možnostech jeho smysluplného trávení. Vybírá zájmové činnosti dle vlastních dispozic, rozvíjí své zájmy v organizovaných skupinách i individuálních činnostech. Odmítne nevhodnou nabídku trávení volného času.

4. Délka a časový plán vzdělávání

Vzhledem k proměnlivé organizační struktuře školského zařízení pro zájmové vzdělávání ŠD nelze délku a časový plán vzdělávání stanovit jednotně či paušálně, proto je program odvozený od délky vzdělávacích cyklů.

Obsahem zájmového vzdělávání ŠD je naplnění volného času zájmovou činností se zaměřením na výtvarnou a pracovní činnost, jazykovou a literární výchovu, na exkurze do okolí školy a nedaleké přírody. Rozvoj čtenářské gramotnosti je propagován pod záštitou kampaně Celé Česko čte dětem.

Do programu jsou zahrnuty tematické celky s různými typy aktivit. Z celku vybírají vychovatelky jednotlivé činnosti pro své oddělení během celého vzdělávacího cyklu, některé činnosti se mohou cyklicky opakovat. ŠD pracuje s tématy, která vycházejí z ročních období, akcí školy a obce. Výhodou tohoto programu je možnost kreativně reagovat na možné změny v průběhu vzdělávacího cyklu, propojovat či přesouvat témata, která vycházejí z plánů prvouky a integrovaného předmětu člověk a jeho svět. Může být aktuálně přizpůsoben a korigován dle situací a změn, které v průběhu roku nastávají.

5. Formy zájmového vzdělávání ŠD

- **Příležitostná** výchovná, vzdělávací, zájmová a tematická rekreační činnost nespojená s pobytem mimo místo školského zařízení: přednášky, čtenářské besídky, návštěvy knihovny a divadelních představení, výstavy, soutěže, exkurze, výlety, sportovní a dopravní dny, slavnosti, jarmarky apod., kdy se mohou zúčastnit i rodinní příslušníci či další zájemci.
- **Pravidelná** výchovná, vzdělávací a zájmová činnost formou kroužků: sportovní, keramický, náboženství aj. zájmové útvary zřizované v rámci ŠD.
- **Rekreační** pobyty s odborným zaměřením na některou oblast spojené s pobytem mimo místo školského zařízení, např. škola v přírodě.
- **Osvětová činnost**, např. poskytování informací pro žáky v oblasti dopravní výchovy či prevence sociálně-patologických jevů formou besedy.
- **Individuální** práce s žáky se SVP a vytváření podmínek pro rozvoj nadání žáků, např. řešení tematických úkolů, kreativní rukodělné a výtvarné úkoly.
- Otevřená **nabídka spontánních** činností. Ve ŠD jsou spontánní aktivity zahrnuty do denního režimu oddělení. Pro odpolední klidové činnosti je volně přístupná žákovská knihovna a při pobytu venku školní dvůr, zahrada, hřiště aj.

6. Obsah zájmového vzdělávání ŠD

PODZIM (září–listopad)

Odpočinková činnost

Posloucháme pohádky, vykládáme si o nich, ptáme se na neznámá slova. Kreslíme si při audionahrávkách s příběhy či dětskými písněmi.

Diskutujeme na téma prázdniny, co jsme zažili, kam jsme se všude podívali.

Povídáme si o podzimu, co se v přírodě mění, o příchodu zimy, jak se slaví dušičky, o Halloweenu.

Hrajeme klidové skupinové hry: Kukačka, Bažina, Tichá pošta, Dostihy aj.

Zájmová činnost

- Hudební výchova

Zpíváme, učíme se slova nových písní. Doprovázíme písně pomocí hudebních nástrojů. Posloucháme klavírní skladby v podání šikovných spolužáků.

- Výtvarná výchova a pracovní činnosti

Všímáme si okolí, jak se mění příroda, přichází podzim... Stříháme, skládáme, mačkáme papír, vyrábíme větrníky, větrné mlýny, draky, vrány, vlaštovky, brouky apod. Kreslíme a malujeme, jak vypadá podzimní příroda. Spadané listí otiskujeme na papír nebo z něj na dvoře skládáme různé obrazce, které následně fotíme.

Manipulujeme s kaštanem, žaludem, bukvicemi, šípkem aj. plody podzimu. Pomocí špejlí a tavné pistole děláme zvířátka, uvažujeme, k čemu by tyto plody ještě mohly sloužit, používáme je i méně tradičně, například místo míčků ke střílení cíle.

Ve skupině vyrábíme velké prostorové objekty pomocí kaširování a malby temperou (např. maják, raketa). Rozdělujeme práci dohodou a spolupracujeme.

Pomocí koláže vytváříme návrhy vlastních pokojíčků, domů či pracujeme společně na téma Vesnice, kde bydlím, uvažujeme, co se nám tu líbí, a představujeme si, co bychom zde chtěli vylepšit.

Vyřezáváme dýně na výzdobu školy.

Blíží se zima a s ní tradiční Předvánoční jarmark. Vyrábíme drobné předměty, svícný, věnce, přáníčka, jehelníčky, náramky a náhrdelníky, které potom prodáváme.

Rekreační činnost

Pobýváme na školním dvoře. Hrajeme fotbal, házenou, skáče gumu, házíme si s míčem, kreslíme křídou na chodník, vymýšlíme si vlastní hry, jezdíme na koloběžkách. Chodíme na dětské hřiště. Procvičujeme bezpečnou chůzi, opakujeme si, jak se správně chovat na ulici, jaká úskalí zde číhají a jak se jim vyvarovat. Na hřišti hrajeme na honěnou, točíme se na kolotoči, plně si užíváme všech prolézaček.

Zkoumáme blízké okolí Ostopovic. Chodíme na procházky, pozorujeme přírodu. Trénujeme svoje nožky, aby něco vydržely.

Shrabujeme listí na školní zahradě.

ZIMA (prosinec–únor)

Odpočinková činnost

Čteme pohádky, dáváme přednost knihám a příběhům se zimní či vánoční tematikou. Před Vánoce posloucháme koledy. Odpočíváme, kreslíme či omalováváme při poslouchání audiopohádek nebo písniček. Promítáme pohádky.

Vedeme rozhovory na téma Mikuláš, Vánoce a jak je kdo slaví. Při pohledu z okna diskutujeme o tom, co nám přináší zima.

Hrajeme společenské hry, tradiční (pexeso, karty, Člověče, nezlob se! atd.) i ty, které jsme si sami vytvořili.

Zájmová činnost

- Hudební výchova

Posloucháme koledy, zpíváme je.

- Výtvarná výchova a pracovní činnosti

Uchvácení blízkostí Vánoc vyrábíme drobné ozdoby na stromeček. Z papíru stříháme hvězdy, vločky, baňky apod. Lepíme vánoční řetězy. Stříháme, skládáme, dokresluje a občas s přispěním šablon vyrábíme malé andělíčky, čerty, Mikuláše. S tavnou pistolí tvoříme malé Betlémy z přírodnin.

Rozpouštíme starý vosk a odléváme z něj nové pruhované svíčky, které přizdobujeme voskovými špagetami.

Skládáme obrázky ze zažehlovacích korálků. Pleteme přívěsky z bužírek.

Věnujeme se ručním pracím. Procvičujeme základy šití a vyšívání. Šijeme jehelníčky, malé kapsičky či malá zvířátka. Učíme se dělat bambule a chobotničky z vlny. Přišíváme knoflíky, smotáváme ozdobné šňůrky z provázků, drháme náramky přátelství.

Vytváříme si vlastní společenské hry. Kreslíme základní hrací desku, kartičky s úkoly, vyrábíme si figurky a vymýšlíme pravidla.

Pomáháme s výrobou drobných upomínkových předmětů pro zápis do první třídy.

Nadšení karnevaly a plesy tvoříme masky a škrabošky za použití pěnovky, barevných kartonů a třpytek.

Rekreační činnost

Hrajeme si na školním dvoře, chodíme na procházky po okolí i na dětské hřiště. Za příznivého počasí vezmeme boby a lopaty a jdeme se sklouznout z blízkého kopečku u hřiště.

JARO A LÉTO (březen–červen)

Odpočinková činnost

Čteme pohádky, vymýšlíme si své alternativní konce. Povídáme si o knihách, které jsme četli, uvažujeme, která z nich se nám nejvíce líbila. Posloucháme písničky a pohádky. V rozhovorech reflektujeme příchod jara, velikonoční tradice a plány na letní prázdniny.

Vymalováváme nebo kreslíme obrázky na vlastní téma, hrajeme společenské hry.

Zájmová činnost

- Hudební výchova

Posloucháme dětské písničky.

- Výtvarná výchova a pracovní činnosti

Užíváme si příchod jara. Z papíru, kartonu, plsti, vlnité lepenky i ze zbytků látek vyrábíme symboly jara, květiny, motýly, mláďata atd.

Přemýšlíme, co všechno může sloužit jako květináč (uříznutá PET láhev, krabička od sádla a další), tyto získané „eko-květináče“ si zdobíme dle vlastního vkusu a sázíme do nich semínka okrasných květin, které pečlivě pěstujeme.

Blíží se Velikonoce. Různými technikami (např. mramorováním) zdobíme kraslice. Tvoříme velikonoční dekorace, zajíčky, slepice a kuřátka z keramiky aj. materiálů.

Vyrábíme přáníčka ke Dni matek. Pleteme z bužírek a bavlnek náramky.

Hrajeme si na zdravotníka. Ošetřujeme drobná poranění, ovazujeme nohu, ruku, zápěstí. Opakujeme si, jak se chovat, aby k žádnému zranění nedošlo.

V přírodě sbíráme různé materiály, ze kterých vyrábíme zvířátka a postavičky. Malujeme na obálky a ulity.

Rekreační činnost

Pobýváme na školním dvoře. Hrajeme fotbal, házíme s míčem, kreslíme křídami, skáče panáka nebo přes švihadlo atd.

Chodíme si hrát na dětské hřiště, po cestě si opakujeme zásady bezpečného chování na ulici. Procházíme se po okolí, pozorujeme přírodu.

7. Podmínky pro zájmové vzdělávání žáků se SVP

Žákům se speciálními vzdělávacími potřebami pomáháme zvýšenou motivací, věnujeme jim více individuální pozornosti a hodnotíme je kladně i za malé dílčí pokroky. Podílíme se rovněž na spolupráci s třídními učiteli, výchovným poradcem, metodikem prevence a školním psychologem. Mimořádně nadaným a talentovaným žákům nabízíme další doplňkové aktivity v oblastech jejich zájmů, např. rozvoj tvořivosti, spolupráce, vztahů a sociální či emoční inteligence.

8. Podmínky přijímání uchazečů a podmínky průběhu a ukončování zájmového vzdělávání ŠD

- Na základě řádně vyplněné a odevzdané přihlášky, včetně zmocnění k vyzvedávání dítěte jinou osobou než zákonným zástupcem, je účastník zařazen do zájmového vzdělávání ŠD. Přihláška je platným dokumentem školského zařízení. Osobní data žáků se zapisují do školní matriky vedené podle školského zákona.
- Podmínkou propuštění dítěte ze ŠD, kdy zákonný zástupce požaduje, aby dítě odešlo samo nebo v jinou dobu, než je uvedeno v přihlášce, nebo s jinou osobou, která ve zmocnění není uvedena, je informace v knize Hodnocení a sebehodnocení.
- Podmínkou odhlášení dítěte ze zájmového vzdělávání ŠD je podání písemného odhlášení. Školné je placeno pololetně, v případě odhlášky bude vráceno za nezapočaté měsíce.
- Formuláře jsou volně přístupné ke stažení na webu školy v sekci Dokumenty, nebo je možné si je vyžádat u vychovatelek.
- Průběh zájmového vzdělávání navazuje na časový plán vzdělávání. Součástí pravidelné činnosti může být účast na víkendových akcích, soutěžích, výstavách apod.

- Kritériem na místo v ŠD při vyšším zájmu, než je její kapacita, je věk dítěte – upřednostníme mladší před staršími.

9. Popis materiálních podmínek

- Prostory zájmového vzdělávání ŠD tvoří dvě samostatné místnosti.
- Místnosti jsou vybavené odpovídajícím nábytkem, pomůckami, stolními hrami, hračkami. Koberce jsou pouze v místech určených ke hrám na zemi.
- V odpoledních hodinách je možné využívat pracovní PC a žákovskou knihovnu na chodbě v 2. NP
- V učebnách jsou nainstalovány tablety s videopřenosem vstupních dveří a telefonem.
- Pro pobyt venku ŠD má k dispozici školní zahradu, školní dvůr a hřiště v obci. Sportovní náčiní je k dispozici v technické místnosti.
- Dětem je zajištěn pitný režim pítkem na chodbě, děti mají vlastní láhve s nápoji.
- Prostory ŠD jsou bezpečné.

10. Popis personálních podmínek

- V ŠD pracují vychovatelky, které řídí širokou škálu různých zájmových aktivit přiměřených věku účastníků. Vytváří příznivé sociální klima a efektivně jednají s účastníky. Podporují jejich sebevědomí a rozvíjí pozitivní stránky osobnosti. Mají právní vědomí a znalost bezpečnostních předpisů.
- Vychovatelky se každoročně podílejí na přípravě školních akcí (např. čtenářské besídky, jarmarky, výlety, škola v přírodě apod.)
- Vychovatelky se zúčastňují akreditovaných kurzů, programů dalšího vzdělávání pedagogů a využívají samostudium k vlastnímu rozvoji pedagogické činnosti v ŠD.
- V případě onemocnění učitele jsou vychovatelky schopny jej zastoupit ve vyučování.

11. Popis ekonomických podmínek

- Výše úplaty za ŠD je určena směrnicí.
- Poplatek je splatný jednorázovým příkazem do 15. září a do 15. ledna příslušného školního roku.
- Část těchto finančních prostředků je použita na nákup materiálního vybavení pro jednotlivé formy činnosti: papíry, barvy, lepidla, pastelky, stolní hry, hračky aj. ve ŠD. Zbýlá částka je použita k úhradě provozních nákladů.

12. Popis podmínek bezpečnosti práce a ochrany zdraví účastníků zájmového vzdělávání ŠD

- Oddělení ŠD jsou vybavena vhodným nábytkem a osvětlením, koberce jsou pravidelně vysávány a PVC myty mokrou cestou. Místnosti jsou pravidelně větrány.

- Pitný režim je zajištěn, sociální zařízení je pro ŠD společné se školou. Děti ze ŠD využívají šatny svých tříd.
- Děti mají možnost obědovat ve školní jídelně. Při obědech dbají vychovatelky na dodržování zásad správného stolování. Vhodně působí na formování správných stravovacích a hygienických návyků.
- Na začátku školního roku jsou žáci poučeni o bezpečnosti a společenských normách v ZŠ, ŠD, ŠJ, na školním hřišti, při společných vycházkách a akcích. O poučení je veden záznam v přehledu VVP. V případě úrazu jsou žáci opětovně poučeni o prevenci bezpečnosti.
- Lékárnička pro první pomoc je umístěna ve sborovně, je přístupna pro ošetření.
- V případě poranění provede vyučující zápis do knihy úrazů, informuje zákonné zástupce žáka a ředitele školy.
- Telefonní čísla zákonných zástupců pro případ úrazu jsou uvedena v seznamech a přehledu VVP. Vychovatelky jsou seznámeny se zdravotním stavem některých dětí (epilepsie, diety, alergie).
- Vychovatelky reagují součinně na výchovné a jiné problémy. Spolupracují se zákonnými zástupci žáků, třídními učiteli a školním psychologem.